

a testimoniatge de les xacres del pobre Toni que derivaren, finalment, en la seva defunció:

“*Queridos Pedro y familia:*
Hace ya tanto tiempo que quería contestar a su carta, pero la verdad es que no podía debido a mis nervios. Pero ahora estoy mejor y lo hago.

Primeramente le digo que estoy muy contento de que los ingleses hayan ganado la guerra contra Argentina, pues sabe muy bien que yo soy partidario siempre de Inglaterra, y por esto digo: ¡Victoria!

Sabe Pedro que hace 3 meses que estuve muy mal, pues me encontraba con el cuerpo hinchado y con la presión de la sangre muy alta. Avisamos al doctor y me llevaron en una ambulancia a una clínica de Palma, que es expresamente para los jubilados, y me trataron muy bien. Estuve 20 días allí, y de verdad que estoy muy contento, pues ahora me encuentro perfectamente bien, y muy contentos todos mis familiares, gracias a Dios.

Puedo salir ahora con mi bicicleta para ver a los pájaros, pues siempre he tenido afición a ellos y guardo el mismo sistema, gusto e interés que cuando lo hacía con el Capitán Munn. Pero es una lástima pues han desaparecido muchas especies de ellos. Yo creo que es debido a tantos Hoteles y turistas que hay por todas partes. Qué lástima, ¿verdad?

Me gustaría tener otra carta suya, pues de veras me alegro mucho de sus cartas y para mí es como una lección que aprendo mucho con ellas (Gracias).

Este año tenemos muchos turistas ingleses en P. Alcudia y a veces hablo con algunos de ellos y nos entendemos muy bien. Sin nada más por hoy y toda su fa-

milia recibe un fuerte abrazo de mí y les quiero mucho.

Siempre su buen amigo. Tony.”
Peter Lake escribia una darrera carta a Toni, amb data de 20 de desembre de 1982, desitjant-li, com la major part de la correspondència, unes bones festes de Nadal i feliç any nou. Un nebot de Ginart, Pedro, es va encarregar de respondre i informar al seu homònim de la defunció del seu conco:

“*Le contesto a su carta ya que mi abuela me dijo que le mandara unas letras para agradecerle su atención y comunicarle la triste noticia. Mi tío falleció el 2 de diciembre del 82. Le mando un Recordatorio para que nunca se olvide de él, como él nunca se olvidará de Vd. en recuerdo de su gran amistad. Espero que lea esta carta con cariño, como si se la escribiera él, ya que seguramente también le hubiera contestado”* (Carta des del Port d’Alcúdia, de data 25 de gener de 1983). Una plana d’aquest recordatori es pot veure en la figura n. 8.

La contestació de Peter, des de Cambridge amb data de 2 de febrer de 1983, fou la següent:

“*Don Pedro:*
Le agradezco su buena atención en avisarme del fallecimiento de Toni. No ha podido darme peor noticia, pues Toni es amigo mío desde unos 57 o 58 años. Hay pocos como esto. La última carta que el me escribió lleva fecha de junio de 1982 y de esta comprendí que su salud estaba precaria.

La madre que conozco desde muy joven comprenderá tanto como Vd. qué pena me ha dado esta noticia. Durante todos estos años, más de medio siglo, hemos conseguido mantener el contacto, a pesar de encontrarme en Indonesia, Brasil, Italia o Inglaterra. La muerte de un gran amigo me ocasiona profunda tristeza, pero no debo ser egoísta. Es peor para Vds., sobrino y hermana, quienes le habrán cuidado estos últimos años. Espero que no ha sufrido, el pobrecito Toni, antes del 2 de diciembre.

No quiero tardar más en darle las gracias por su carta y el Recordatorio llegados hace dos días. No sé cuando iré a Mallorca, pero por cierto no faltaré en buscar a mi homónimo Don Pedro y su madre avisándoles antes.

Me haría el favor de saludar atentamente a su madre de mi parte y recibir otra vez más sinceras gracias.

Su affmo. Pedro (Peter Lake)”

(Tots els originals d’aquesta correspondència epistolar entre Ginart i Lake es troben a l’arxiu personal de l’autor d’aquestes pàgines).

Descansi en pau aquest naturalis-

ta i home cabdal que fou Antoni Ginart Celiá. •

Referències bibliogràfiques

Bernis, F., Diez, P. M., y Tato, J. (1958). Guión de la avifauna balear. Ardeola, VI: 25-94.

Duran Pastor, M. (2002). Confidències d’un militar anglès sobre la situació a Mallorca entre 1936 i 1945. RANDA, 49: 151-159.

Garcias, M. i Pons, G.X. (2011). Llorenç Garcias Font, científic i promotor cultural. Mallorca, Govern de les Illes Balears. Conselleria d’Innovació, Interior i Justícia.

Jurado, J. R. (2009). Tres ornitòlegs, tres estalons. Francesc Barceló i Combis, Philip Winchester Munn i Adolf von Jordans. Mallorca, Direcció General de Recerca, Desenvolupament i Innovació. Conselleria d’Innovació, Interior i Justícia.

Munn, Ph. W. (1931). The Birds of the Balearic Islands. Novitates Zoologicae, vol. XXXVII: 53-132.

Munn, Ph. W. (1943). The Birds of the Balearic Islands. Portugal, June. 262 págs. (Manuscrit original a l’arxiu personal d’Abilio Reig-Ferrer).

Reig-Ferrer, A. (2002). José Julio Tato Cumming (1918-1989). El primer gran ornitòlogo alicantino. En SEO/BirdLife. Grupo local de Alicante: Las Aves en Alicante. Anuario ornitológico 2000. Alicante: 155-160.

Reig-Ferrer, A. (2008). Hermann Grün (1892-1963): Un naturalista peculiar a terres eivissenques. Es Busqueret. Revista de divulgació ornitològica de les Illes Balears. Número 17: 8-16.

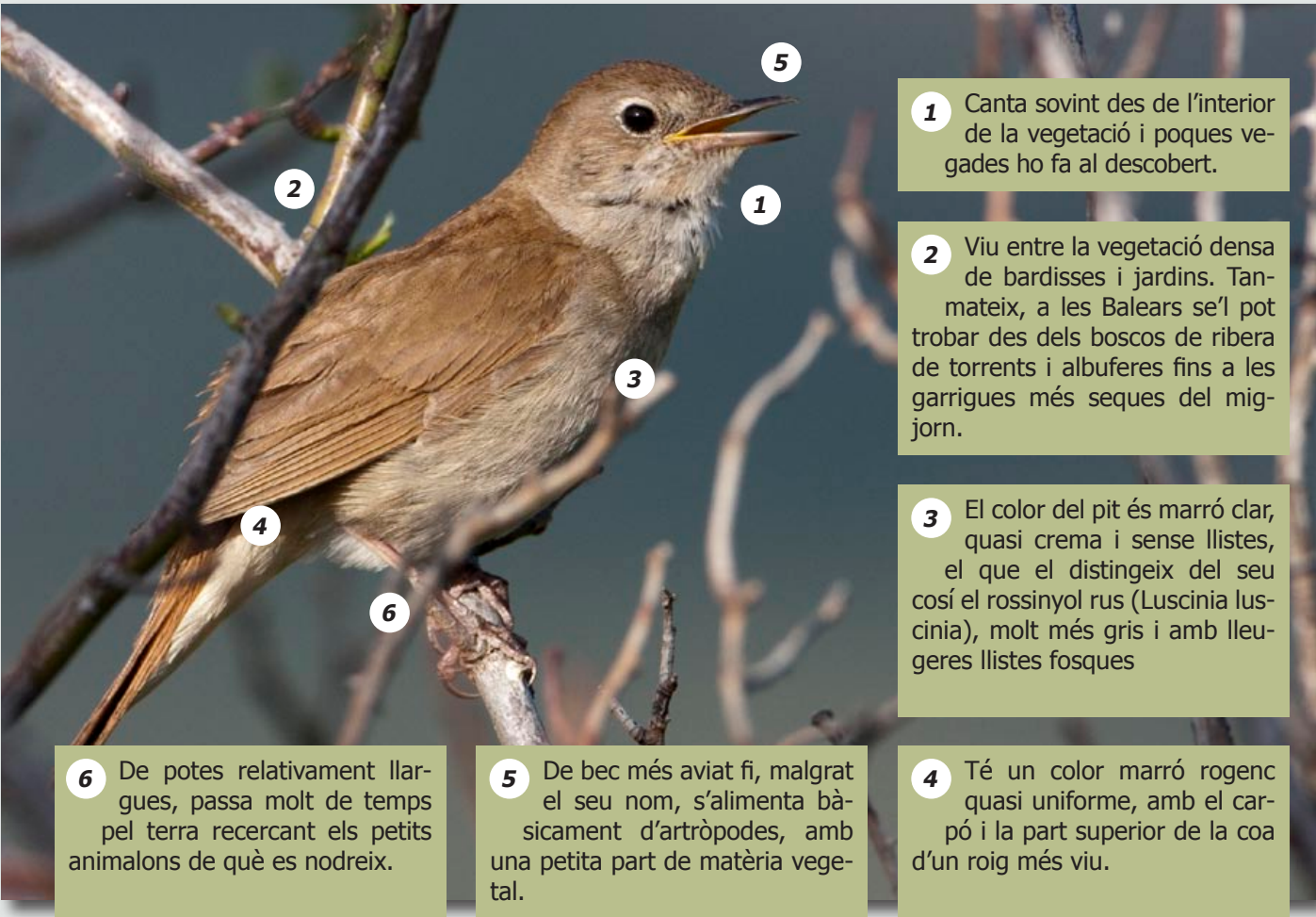
Reig-Ferrer, A. y Tato-Puigcerver, J.J. (2012). Breve apunte acerca de un manuscrito ornitológico redactado por Philip W. Munn durante su exilio en Portugal (1941-1945): The Birds of the Balearic Islands (June, 1943). Argutorio, nº 29: 53-58.

Schwendinger, H. (1994). “El paraíso de mi juventud”. Adolph von Jordans, un ornitólogo alemán y Mallorca. BSAL, 50: 549-562.

I aquí, què hi veus?

Què ens diuen els detalls de la imatge sobre aquest aucell?

Per **Pere J. Garcias**

1 Canta sovint des de l’interior de la vegetació i poques vegades ho fa al descobert.

2 Viu entre la vegetació densa de bardisses i jardins. Tanmateix, a les Balears se’l pot trobar des dels boscos de ribera de torrents i albuferes fins a les garrigues més seques del mig-jorn.

3 El color del pit és marró clar, quasi crema i sense llistes, el que el distingeix del seu cosí el rossinyol rus (Luscinia luscinia), molt més gris i amb lleugeres llistes fosques

4 Té un color marró rogenc quasi uniforme, amb el capó i la part superior de la coa d’un roig més viu.

5 De bec més aviat fi, malgrat el seu nom, s’alimenta bàsicament d’artròpodes, amb una petita part de matèria vegetal.

6 De potes relativament llargues, passa molt de temps pel terra recercant els petits animalons de què es nodreix.

El rossinyol, *Luscinia megarhynchos*

Altra vegada som a l’estiu. Calor, nits sense dormir i sentint, els qui tenen el privilegi de viure a prop de fora vila, els refillets i les frases contundents del cant del rossinyol. Si preguntau a molta gent, fins i tot a la que viu al camp, per aquest aucelló, molts us diran que el coneixen pel cant però que mai l’han vist. Precisament això és una bona definició de l’au: molt sovint sentit però rarament vist. El qui té la paciència o la curiositat d’aguaitar-lo se’n sol dur una decepció, ja que és un aucell molt discret de costums i poc vistós de color. Malgrat aquesta discreció és conegut des dels temps clàssics i els llatins ja el batien amb el nom de *luscini* o llur diminutiu, *lusciniola*. Com es veu, Linné no tengué cap dubte a l’hora de posar-li nom genèric. Tant bé li semblà que repetí el nom per classificar el rossinyol rus (*Luscinia luscinia*), l’única espècie comuna a Suècia. El 1831 Brehm batia el rossinyol comú amb el nom específic de *megarhynchos*, del grec *mégas* (gros) i *runkos* (bec), literalment

rossinyol de bec gros; però, com gairebé sempre, no és que hi hagi una gran diferència entre el bec del rossinyol rus i el d’aquest. Els grecs clàssics l’anomenaven *aèdôn* (*αἰδών* en grec modern), cantor o músic, mot utilitzat a molts de noms científics d’altres aus. Això és tot; com veieu, molt prosaic. On sí hi ha més poesia és en els noms populars. En gairebé totes les llengües romàniques el nom deriva del provençal *rossinhol*. Sembla que l’origen és del llatí *lusciniola*. La modificació de la “l” per una “r” es pensa que fou per un encreuament amb el llatí *russus*, roig; així hi ha noms com el provençal *roussin-golet* o l’italià *rusignolo*. La gran extensió del nom provençal molt probablement té l’origen en la importància dels joglars en la cultura occitana on, sovint, lligaven aquest aucell a l’amor romàntic. Dels qui ens hem criat dins la cultura catalana qui no ha sentit la cançó “rossinyol que vas a França, rossinyol”, que havia de dur notícies de la cantora a sa mare i la queixa del mal mari-

datge a son pare. En gallec és *rousinol*, en portuguès *rouxinol*, en castellà *ruiseñor*, en italià *rusignolo* i en francès *rossignol*. En els idiomes germànics el que es destaca és la seva capacitat cantora nocturna; així, en anglès és *nightingale* (cantor nocturn), en alemany *nachtigall*, en neerlandès *nachttegaal*, en danès i noruec *nattergal*, en suec *naktergäl* i en islandès *næturgali*. Dels idiomes romànics l’únic que recull aquesta característica és el romanès *preveghitoare*, el serè. En els idiomes eslaus ja no té res a veure amb els joglars i tenen una arrel comuna, com el polonès *slowik*, el croat *slavuj*, i l’eslovac *slavík*. En basc se li diu *urretxindorra*, que deu ser el nom propi perquè no està format d’altres parts com la blaveta (*Luscinia svecica*), que és *paparrurdina*, que ve de *paparr*, fermall (referint-se a la joia que serveix per a subjeclar un vestit o altra peça de roba) i *ur-dina*, blau. •

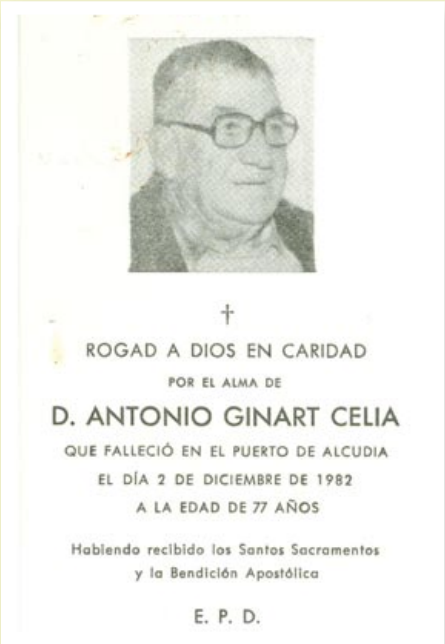

Figura 8. Una plana del recordatori de la defunció d’Antonio Ginart Celiá (arxiu personal de l’autor)